
Llengua i immigració a Catalunya

Anàlisi de la relació entre les llengües de la immigració i el català

Sebastián Cerna Gallegos

Postgrau d'Analista de Dades per a l'Anàlisi Política i la Gestió Pública

Universitat de Barcelona

28 de juny de 2026

Taula de continguts

1	Introducció	1
2	L'adveniment de la Catalunya «superdiversa»	2
2.1	La nova composició demogràfica	3
2.2	L'impacte de la pluralitat lingüística	3
3	Immigració i llengua. Llengües d' identificació, habituals i usos lingüístics dels migrants.	3
3.1	Àmbits d'ús i competències lingüístiques	5
4	Els efectes de la política lingüística cap a la nova immigració a Catalunya	9
4.1	El disseny de regressió discontinua	9
4.2	Evidència gràfica de la discontinuïtat	10
4.3	Estimació de l'efecte causal	10
4.4	Efectes diferenciats per habilitat lingüística	11
4.5	Validesa del disseny	11
4.6	Interpretació: la immersió lingüística i la nova immigració	12
5	Conclusions	13
6	Referències	15

1 Introducció

Una de les conseqüències més destacades de la globalització ha estat la intensificació dels fluxos migratoris i l'accelerada transformació sociodemogràfica de les societats del segle XXI. Aquests canvis, marcats per migracions massives i una diversitat etnocultural creixent, tenen profundes implicacions econòmiques, socials i polítiques. Per aquest motiu, han esdevingut un focus d'estudi central en una època en què les identitats i els valors postmaterialistes configuren de manera rellevant l'esfera pública, tot polaritzant-la entre postures llibertàries i tradicionalistes, sovint per damunt de la clivella socioeconòmica tradicional.

Durant les últimes dues dècades, la immigració s'ha consolidat com un dels temes més controvertits de la política europea, amb un punt d'inflexió decisiu durant l'anomenada crisi de refugiats de 2016. La culminació més recent d'aquesta tendència és el Pacte Europeu sobre Migració i Asil, que consolida l'externalització de la governança migratòria. Amb l'enduriment dels controls fronterers i l'acceleració dels processos d'avaluació, el pacte ha estat criticat per augmentar la vulnerabilitat de les persones migrants; un fet que s'interpreta com una concessió als marcs discursius de l'extrema dreta europea.

Paral·lelament, els estats receptors han experimentat canvis polítics profunds. En resposta a l'arribada d'immigrants, una part de l'electorat ha incrementat el seu suport a formacions de dreta nativista que exigeixen polítiques més restrictives. Aquest gir s'explica tant per factors identitaris, com l'ansietat davant del canvi cultural o la diversitat ètnica, com per motivacions purament econòmiques. Tot plegat reflecteix la tensió inherent entre els principis universalistes o cosmopolites i la defensa comunitarista de les tradicions i identitats establertes, més enllà que els partits que l'abanderaren tendeixin a emmarcar-ho en una mena de «diferencialisme cultural».

Tanmateix, la realitat demogràfica europea actual es caracteritza per un creixement vegetatiu negatiu. En aquest context, la migració ha assumit un pes cada vegada més gran: no només s'ha convertit en la principal font de creixement poblacional, sinó també en un pilar essencial per sostenir els estats del benestar. Conseqüentment, la plena integració de les persones nascudes a l'estranger en el teixit econòmic, polític i social ha esdevingut un dels grans reptes als quals s'enfronten els països receptors de l'Europa Occidental.

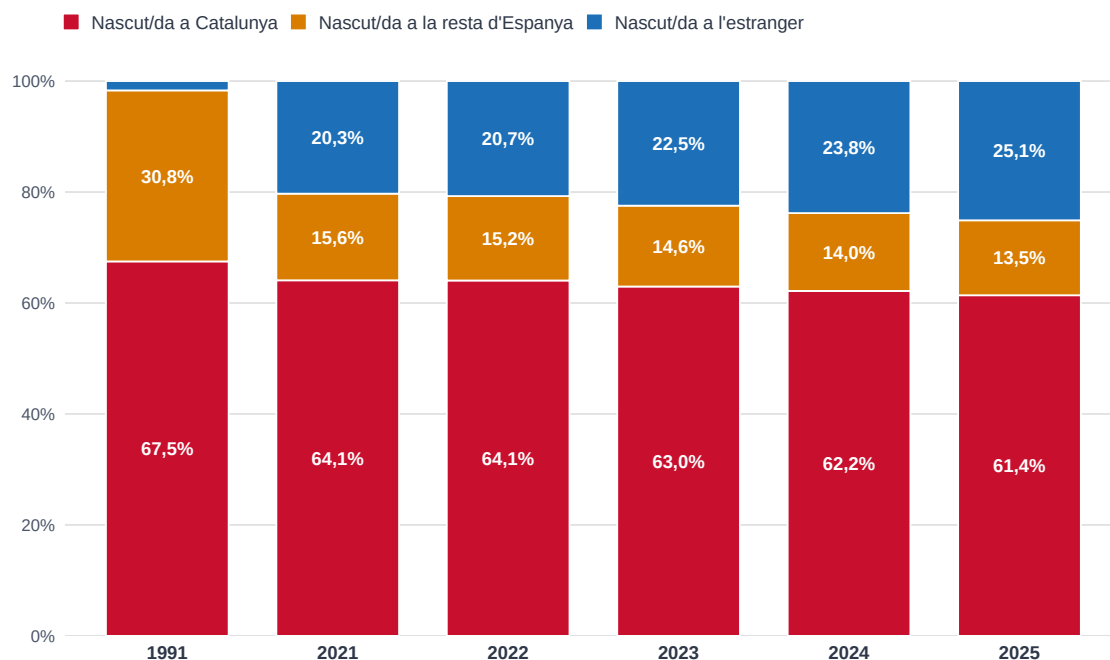
En línia amb aquestes tendències, Catalunya s'enfronta al repte de gestionar, d'una banda, la seva creixent diversitat etnocultural i, de l'altra, l'estancament demogràfic de la població nascuda al territori. Aquestes transformacions tenen un impacte econòmic, social i, molt especialment, lingüístic profund. Atès que no disposa íntegrament de les competències en matèria d'immigració, Catalunya aborda aquesta complexitat mitjançant un model centrat en la cohesió cultural i lingüística, basat en el procés de normalització; un enfocament que s'allunya de les polítiques impositives pròpies de models assimilacionistes.

Partint d'aquest context, aquest article analitza les dinàmiques lingüístiques derivades de la consolidació de societats marcades per la «superdiversitat». En primer lloc, s'examina la configuració de la immigració internacional contemporània i la nova composició sociodemogràfica de Catalunya, així com el rol del castellà com a llengua principal d'assimilació per a la població nascuda a l'estranger. Seguidament, l'informe se centra en el nivell de competència i l'ús del català per part de la població d'origen migrant segons els diferents àmbits d'interacció. Finalment, es presenta una avaluació de l'efecte causal de l'exposició al model d'immersió escolar en català sobre l'adquisició d'habilitats lingüístiques entre els joves nousvinguts.

2 L'adveniment de la Catalunya «superdiversa»

En línia amb les tendències europees, la població d'origen migrant representa una part cada vegada més significativa de la demografia catalana. Durant les últimes dècades, els fluxos migratoris internacionals s'han consolidat com el principal motor de creixement poblacional, compensant així l'estancament de la població nascuda a Catalunya. Des de 2018, Catalunya experimenta un creixement vegetatiu negatiu, caracteritzat per un nombre de defuncions en una població envellida que supera uns naixements en franc declivi. D'acord amb les dades censals, el 2025 aproximadament 2.039.015 persones residents havien nascut a l'estranger. Segons les xifres de l'Idescat (2025), aquest col·lectiu representa el 25,1 % de la població total; és a dir, un de cada quatre residents a Catalunya, com es pot observar a la Figura 1. La seva distribució territorial, no obstant això, és notablement desigual, amb una clara tendència a la concentració en els municipis més grans. Comarques com el Barcelonès (34,1 %), l'Alt Empordà (31,6 %) i la Segarra (31,5 %) superen la trentena percentual de població d'origen internacional, mentre que, a l'extrem oposat, territoris com el Lluçanès (11,4 %), el Pallars Sobirà (14,3 %) i el Moianès (14,6 %) no assoleixen el quinze per cent. Aquesta població aporta una enorme riquesa d'ecosistemes lingüístics, destacant sobre el total poblacional els residents nascuts al Marroc (3,73 %), Colòmbia (1,97 %), l'Argentina (1,44 %), el Perú (1,24 %) i l'Equador (1,19 %), seguits per nacionalitats com la veneçolana, hondurenya, pakistanesa, romanesa i xinesa, entre d'altres de menor representació poblacional.

Figura 1: Evolució de la població d'origen migrant a Catalunya. Distribució percentual segons el lloc de naixement (1991–2025). Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Elaboració pròpia.



2.1 La nova composició demogràfica

Més enllà de les conegudes onades migratòries procedents d'altres territoris d'Espanya durant el segle XX, la configuració demogràfica actual és el resultat de noves migracions derivades d'una globalització accelerada. Això situa el creixement internacional de Catalunya notablement per sobre de la mitjana de la Unió Europea. Aquesta migració contemporània es caracteritza per una composició altament heterogènia que, a grans trets, es vertebrava en dues grans dinàmiques socioeconòmiques.

D'una banda, s'observa l'arribada de treballadors altament qualificats, sovint professionals vinculats a empreses multinacionals i procedents majoritàriament de països occidentals, que s'integren de manera natural en les noves classes mitjanes globals del territori. D'altra banda, i representant el volum més gran del moviment migratori, destaca l'arribada de treballadors de menor qualificació procedents de l'Àfrica, l'Amèrica Llatina, l'Àsia i l'Europa de l'Est (Flors-Mas, 2021). Aquest últim grup arriba impulsat per la forta demanda de mà d'obra en sectors de baixos ingressos, com els serveis, el turisme i la construcció; una dinàmica que entronca directament amb els estudis d'especialistes com Esther Duflo sobre la migració motivada per la necessitat econòmica i la pobresa estructural (Banerjee & Duflo, 2019).

2.2 L'impacte de la pluralitat lingüística

Aquesta transformació poblacional s'expressa en termes socials i lingüístics. En l'actualitat, conviuen a Catalunya al voltant de 173 nacionalitats diferents i s'utilitzen més de 300 llengües. Més enllà de la cooficialitat del català i el castellà, s'evidencia la presència notable de llengües com l'àrab, el romanès, el gallec, el francès, l'amazic, el rus o el xinès en el si de les llars catalanes (Serra, 2024).

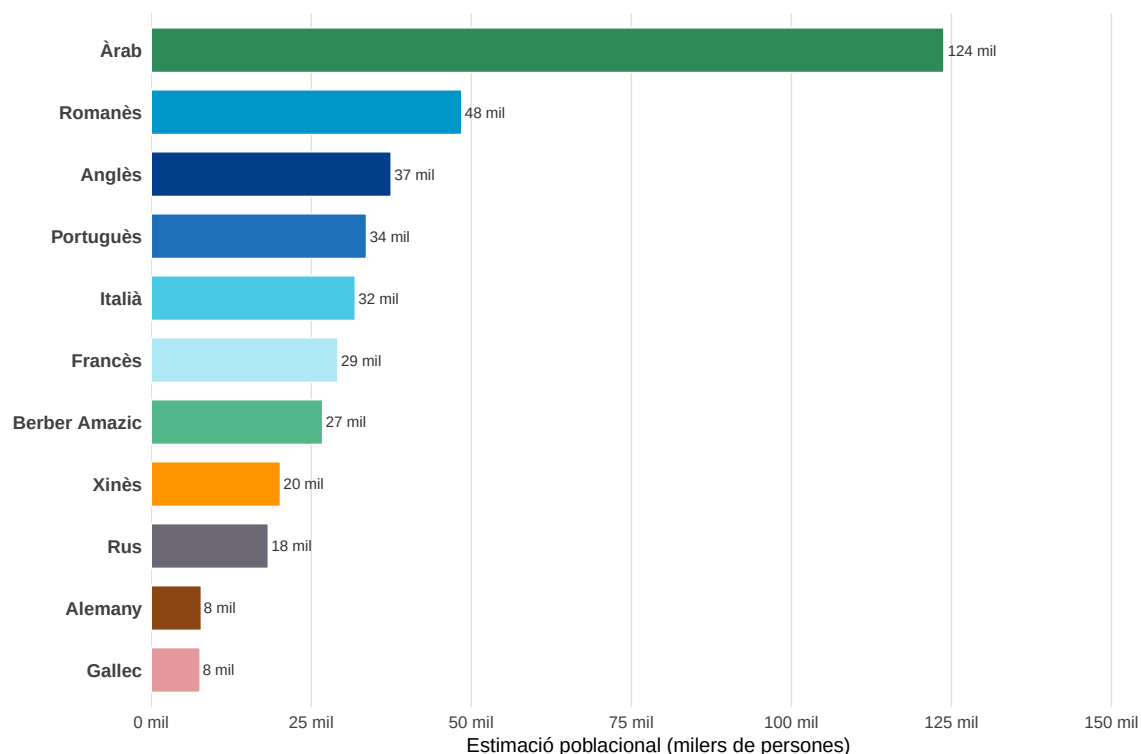
No obstant això, aquesta extensa pluralitat lingüística es canalitza principalment a través del castellà, que assumeix el rol de llengua franca o d'ús comú en l'espai públic, una tendència que s'accentua de forma particular a Barcelona i la seva àrea metropolitana. Com a resultat d'aquest procés, i davant el repte que suposa la manca de competències polítiques plenes en matèria migratòria per part de les institucions catalanes, es constata una progressiva minorització del català en l'àmbit demogràfic, legal, econòmic i ideològic. Si bé el model d'integració escolar ha aconseguit un èxit indubtable en fer bilingües els immigrants de segona generació, la realitat difereix per als adults arribats fora de l'edat escolar, els qui tendeixen a assimilar-se al castellà. Les dades reflecteixen que aproximadament un 75% de les persones nascudes a l'estranger declaren el castellà com a llengua habitual. Aquesta assimilació s'explica, en gran mesura, pel fet que l'ús del català no s'imposa de manera coercitiva i perquè els entorns de socialització exclusiva en llengua catalana són, de facto, cada vegada més minoritaris (Flors-Mas, 2021).

3 Immigració i llengua. Llengües d'identificació, habituals i usos lingüístics dels migrants.

Actualment, a Catalunya conviuen més de tres-centes llengües com a resultat directe dels fluxos migratoris internacionals de les últimes dècades, una nova diversitat lingüística que es concentra, fonamentalment, a les grans àrees urbanes del territori. Si n'excloem els idiomes institucionals (català, castellà i occità aranès), les llengües habituals més freqüents són l'àrab, l'anglès, l'amazic, el francès, el romanès, el xinès i el rus, tal com es pot observar a la Figura 2. En conjunt,

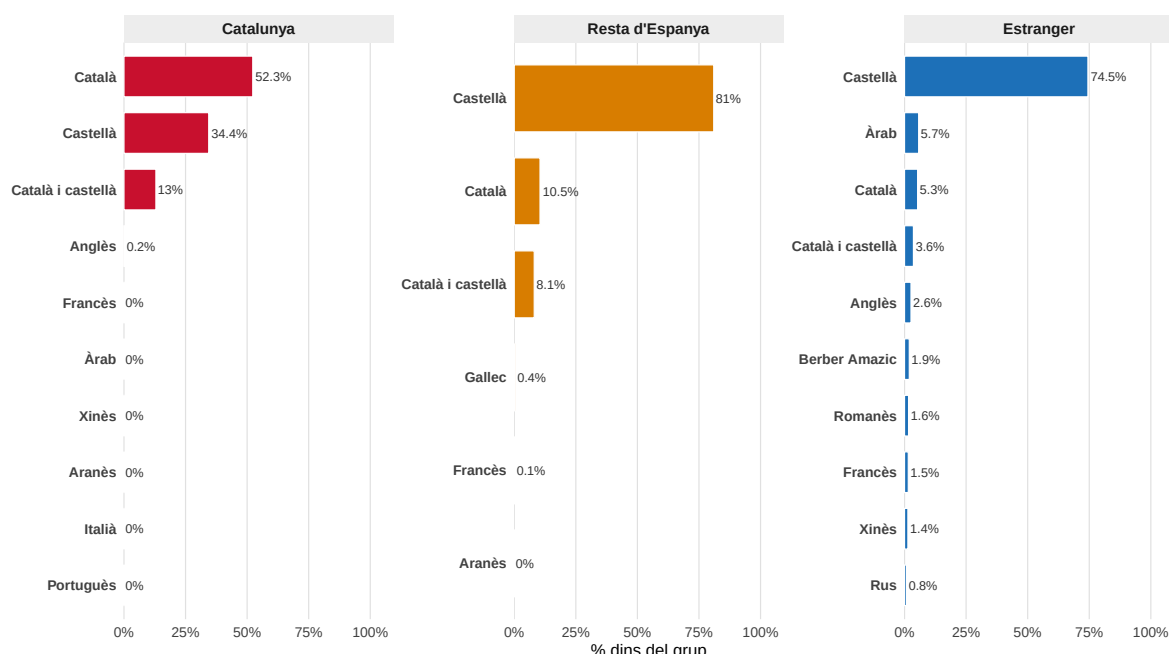
entre el 3 % i el 4 % de la població catalana declara aquestes llengües com a la més freqüent. Tanmateix, la presència d'aquestes llengües es distribueix de forma desigual en el territori si tenim en consideració que les persones que declaren utilitzar habitualment altres llengües a la ciutat de Barcelona és superior al 10% (Institut d'Estadística de Catalunya, Departament de Política Lingüística, 2024).

Figura 2: Llengües no institucionals (LNI) com a llengua d'identificació a Catalunya (EULP 2023). Font: Microdades EULP 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia



Tot i aquesta gran diversitat, el castellà s'erigeix com la llengua principal aportada per la immigració. De fet, al voltant del 75 % de les persones nascudes a l'estranger i residents a Catalunya l'any 2023 el declaren com la seva llengua d'ús habitual (Figura 3). Dins d'aquest ampli grup poblacional, cal distingir sociolingüísticament dos perfils clarament diferenciats. D'una banda, hi trobem la població hispanoparlant d'origen, formada per aquelles persones que ja tenen el castellà com a llengua inicial i d'identificació, procedents principalment de l'Amèrica Llatina. De l'altra, hi ha la població que prové d'altres ecosistemes lingüístics i assimila el castellà un cop arriba, atès que aquest idioma ocupa un espai de neutralitat i actua com a principal llengua d'adopció al territori, en un context en què la llengua catalana es troba minoritzada.

Figura 3: Llengües habituals per lloc de naixement a Catalunya. Font: Microdades EULP 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia



Font: Microdades EULP 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia.

Aquesta dinàmica es fa evident quan s'analitza la composició de les diferents comunitats lingüístiques. Mentre que els grups de parla àrab, romanesa o amaziga estan formats gairebé exclusivament per població immigrada, la comunitat castellanoparlant està composta majoritàriament per persones nascudes a Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol. No obstant això, aquesta mateixa comunitat concentra prop d'un 30 % de població estrangera, fet que constata el rol del castellà com a eina principal d'assimilació.

Així doncs, s'observa que Catalunya no és un bloc lingüístic homogeni. Aquesta diversitat estructural fa necessari reforçar les polítiques d'acollida per incorporar nous parlants, mitjançant les eines de normalització lingüística i els programes formatius que ofereix la Generalitat de Catalunya. En aquest context multilingüe, resulta de vital importància analitzar la relació de la població estrangera amb el català. Es tracta d'una llengua pròpia i institucional que es troba minoritzada, en un marc on els governs manquen de competències efectives per aplicar mesures lingüístiques més coercitives. Per aquest motiu, el text ha d'examinar amb detall la competència i els usos lingüístics del català per part de la nova ciutadania, tant en els àmbits públics com en els privats.

3.1 Àmbits d'ús i competències lingüístiques

Aquest apartat pren com a punt de partida el marc teòric de l'aculturació lingüística, adaptant-se a la complexitat derivada d'un context multilingüe en què no existeix únicament una binarietat entre una cultura dominant i una minoria. Seguint la taxonomia d'Esser, el contacte entre la població nouvinguda i les llengües d'acollida deriva en múltiples escenaris intermedis que reflecteixen diferents graus de competència, assimilació, segmentació i marginalitat (Sáenz-Hernández et al.,

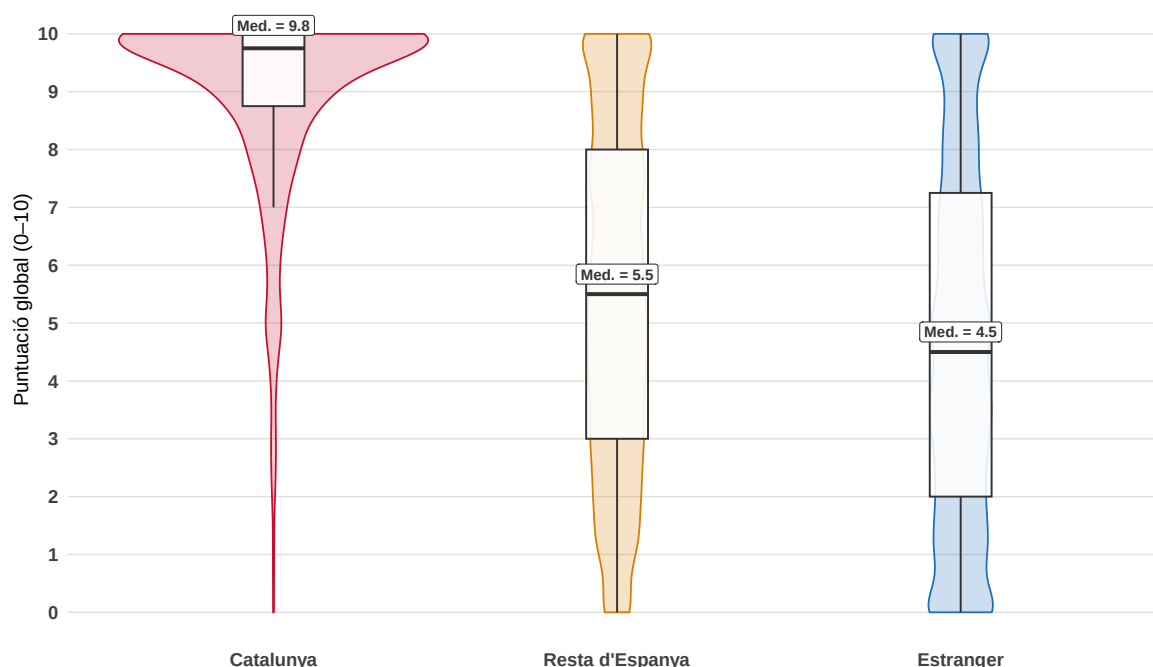
2022). Per això, cal analitzar els principals indicadors de competència lingüística en català per part de la població nascuda en l'estranger, així com els usos lingüístics per àmbits.

A Catalunya, podem constatar que la coexistència de dues llengües oficials, el català, llengua pròpia, i el castellà, llengua estatal, tendeix a associar-se sociològicament amb una oposició d'identitats (Lapresta-Rey et al., 2019). En aquesta dicotomia institucional, s'ha de considerar una realitat de facto multilingüe, on les llengües minoritzades regionals han de conviure amb la presència diària de més de tres-centes llengües procedents de la immigració. La diversitat de llengües heretades, moltes vegades múltiples per a un mateix individu, incorpora una dimensió de complexitat a l'elecció lingüística. En el cas català, es constata una diglòssia funcional que té un caràcter contextual, segons la interacció es doni en àmbits públics i institucionals o de caràcter privat i personal. En contextos formals, com l'àmbit judicial, el castellà preval en detriment del català (Vargas-Urpí, 2020). De manera paral·lela, en l'esfera privada i d'intimitat, que inclou les xarxes familiars i d'amistats, el castellà també té una gran preeminència, a diferència de la relació que s'estableix amb les administracions locals. Dins d'aquest marc, el grup demogràfic que presenta un menor ús del català és la població nascuda fora de l'Estat espanyol. Les cohorts de nous immigrants arribats durant la primera part del segle XXI mostren una clara tendència a assimilar-se cap al castellà, adoptant-lo com a llengua franca i d'identificació principal (Rubio-Carbonero et al., 2022).

D'aquesta manera, s'explora la interacció de competències per determinar com es distribueix el coneixement del català i el castellà entre aquesta població, i de quina manera aquesta capacitat condiciona l'ús, el manteniment o l'abandonament de la llengua materna en les pràctiques quotidianes. En segon lloc, cal observar la variació per entorns en l'ús del català, amb l'objectiu d'entendre en quina mesura la població nascuda a l'estranger manté la seva llengua d'origen en espais d'intimitat, com la llar o la xarxa d'amistats, en contrast amb els espais formals com l'entorn laboral o administratiu.

Tot i que el nivell de competència lingüística en català per al conjunt de la població és elevat, situant-se en una mitjana ponderada de 7,3 en el domini de la llengua, cal matisar que el castellà compta amb una mitjana superior de 9,3, existeixen diferències substantives entre grups d'origen les quals es relacionen amb la posició desigual que assumeixen les dues principals llengües institucionalitzades. Observem que, mentre la mitjana de competència global en català dels nascuts a la resta de l'Estat se situa en un 5,5, la dels nascuts a l'estranger baixa fins al 4,5, fent palès la situació del català en aquells nascuts a fora de Catalunya. En aquest sentit, cal destacar el rol de la immersió lingüística com a model educatiu arran de la llei de normalització lingüística de 1983 i les seves implicacions en termes de competència lingüística en la població nascuda a Catalunya.

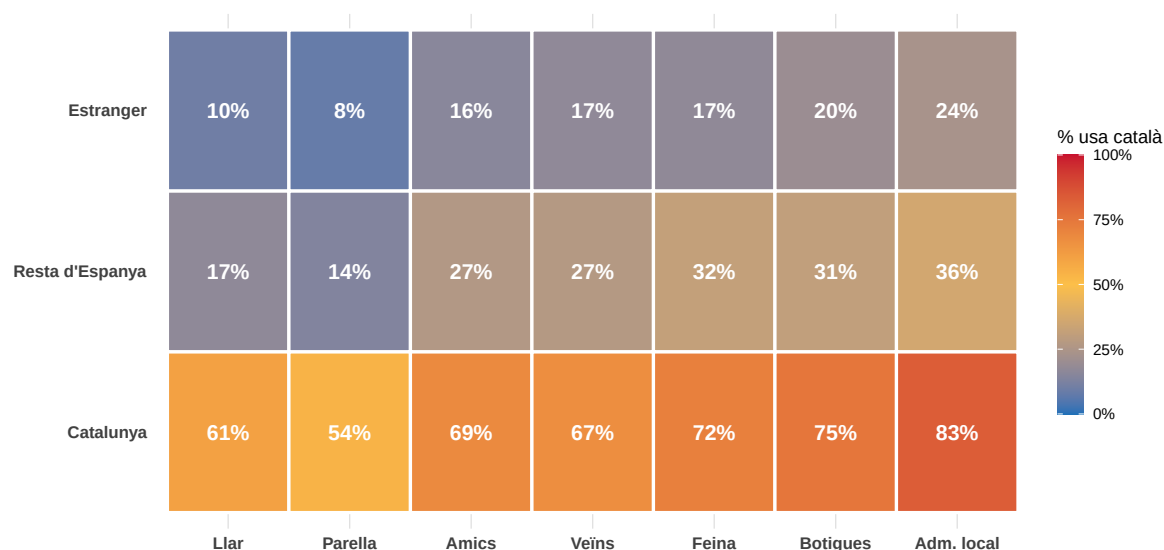
Figura 4: Competència global en català per lloc de naixement. Distribució de la puntuació 0–10 (mitjana de les habilitats d'entendre, parlar, llegir i escriure). Font: Microdades EULP 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia



Font: Microdades EULP 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia.

Més enllà de les competències lingüístiques, l'anàlisi per diferents àmbits mostra un ús del català àmpliament minoritzat. Dins l'esfera privada, aquest ús resulta marginal, donat que entre un 8 % i el 17 % dels estrangers l'utilitzen a la llar, amb la parella, els amics o els veïns. En l'esfera pública i d'interacció comercial, les xifres milloren lleugerament a l'hora de comprar a les botigues, assolint un 20 %, o en la interlocució amb l'administració local, on s'arriba al 24 %. Tot i així, l'ús pràctic del català segueix sent molt inferior al nivell de competència que es declara. Si es desglossen les dades per variables demogràfiques, s'observa una evident fractura generacional. Els migrants més joves són els que més utilitzen el català en tots els àmbits, arribant al voltant d'un 12 % a la llar, un fet que contrasta fortament amb prop del 80 % dels nascuts a Catalunya majors de 65 anys que empren el català a casa. D'altra banda, pel que fa al nivell d'estudis, la tendència demostra que a major nivell educatiu, més s'utilitza el català en les diferents esferes de la vida, una correlació que es fa molt més decisiva entre els nascuts a l'estranger i a la resta de l'Estat que entre els nascuts a Catalunya.

Figura 5: Percentatge ponderat de la població que utilitza el català per àmbit i lloc de naixement. Font: Microdades EULP 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia



Font: Microdades EULP 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia.

En aquest context, l'informe Llengua, demografia i diversitat social de Climent-Ferrando et al. (2022) assenyalava tres dimensions interdependents que cal considerar i que condicionen la integració i l'adopció del català per part de les persones migrades i la seva descendència. Es tracta d'unes estructures que impliquen dificultats més grans pel desenvolupament de la vida comunitària i la cohesió social, a més que potencien un ús segregat de la llengua catalana, frenant la seva adopció natural:

1. Desigualtats econòmiques i precarietat: La precarietat laboral i les dificultats d'accés a l'habitatge afavoreixen la concentració en barris de caràcter perifèric, reduint la qualitat de vida i limitant de manera rellevant la interacció comunitària. D'aquesta manera es dificulta el contacte amb espais de socialització en català, espais que hem constatat que són cada cop més minoritaris.
2. Racisme i rebuig a la diferència: En la mateixa línia, el racisme es relaciona amb la fractura social, tant en l'àmbit institucional, mitjançant la Llei d'Estrangeria, que genera inseguretat jurídica i limita drets, com en l'àmbit cultural, amb una estigmatització determinada per la diferència cultural que posa en qüestió la capacitat d'adaptació dels nousvinguts a la societat d'acollida.
3. Interseccionalitat de gènere i immigració: Cal observar la situació particular de les dones migrades, les quals pateixen una doble discriminació que suma la violència masclista a la vulnerabilitat migratòria. Aquesta situació s'expressa a través de l'explotació laboral del treball domèstic, un major escrutini social i un accés limitat a llocs de treball professionalitzadors on tenir contacte amb la llengua catalana.

4 Els efectes de la política lingüística cap a la nova immigració a Catalunya

La política lingüística de les últimes dècades a Catalunya té origen en la Llei de normalització lingüística de 1983, la qual va definir el model d'immersió lingüística en català com a nou model educatiu amb continuïtat fins a l'actualitat. D'aquesta manera, es va establir el català com a llengua vehicular de l'ensenyament obligatori, en contrast amb l'etapa franquista i evitant un model de segregació escolar, de manera que tots els infants i adolescents escolaritzats al territori son receptors d'una educació principalment en català, amb independència de la llengua familiar o d'origen (Sáenz-Hernández et al., 2022). En el cas dels individus nascuts a l'estranger i que arriben a Catalunya, l'edat en el moment de l'arribada actua com un factor determinant d'exposició al sistema educatiu català: aquells que arriben fins als 16 anys, límit de l'escolaritat obligatòria a Espanya, queden incorporats al sistema d'immersió, mentre que els qui arriben posteriorment no hi tenen accés de manera sistemàtica, tot i que existeixen altres mecanismes com els cursos de normalització lingüística als quals poden estar exposats. Aquesta discontinuïtat en termes d'edat, arran de la configuració institucional i educativa de Catalunya, permet mesurar l'efecte causal de la immersió lingüística a través d'un disseny quasi-experimental.

4.1 El disseny de regressió discontinua

Amb l'objectiu de quantificar l'efecte causal de la immersió lingüística sobre la competència en català, s'aplica un disseny de discontinuïtat de regressió (*Regression Discontinuity Design*, RDD). La identificació ens la proporciona la discontinuïtat institucional als 16 anys: nouvinguts que arriben amb 15 anys i individus que arriben amb 16 anys són pràcticament idèntics en totes les característiques no observables rellevants, tot i que cal considerar l'escolarització en l'arribada a Catalunya no sempre ve determinada per l'obligatorietat dins les edats de l'escolaritat i que poden existir situacions de *sorting* en la decisió a l'hora de quan migrar. Tenint en consideració aquestes limitacions, l'única diferència sistemàtica entre ells és que els primers s'integren al sistema d'immersió en català i els segons no. D'aquesta manera, les discontinuïtats en la competència lingüística al voltant d'aquest llindar, l'edat d'arribada, és, doncs, atribuïble causalment a l'exposició al model educatiu de la immersió en català. També cal considerar que els efectes en la competència lingüística poden aparèixer a llarg termini, el que afegeix un grau de dificultat a l'anàlisi.

Formalment, es defineix la **variable d'assignació** com:

$$rv = 16 - \text{edat d'arribada}$$

de manera que $rv \geq 0$ indica individus tractats (arriben en edat escolar) i $rv < 0$ indica individus no tractats. L'efecte causal local (*Local Average Treatment Effect*, LATE) s'estima com el salt en la competència esperada just al punt de tall $rv = 0$:

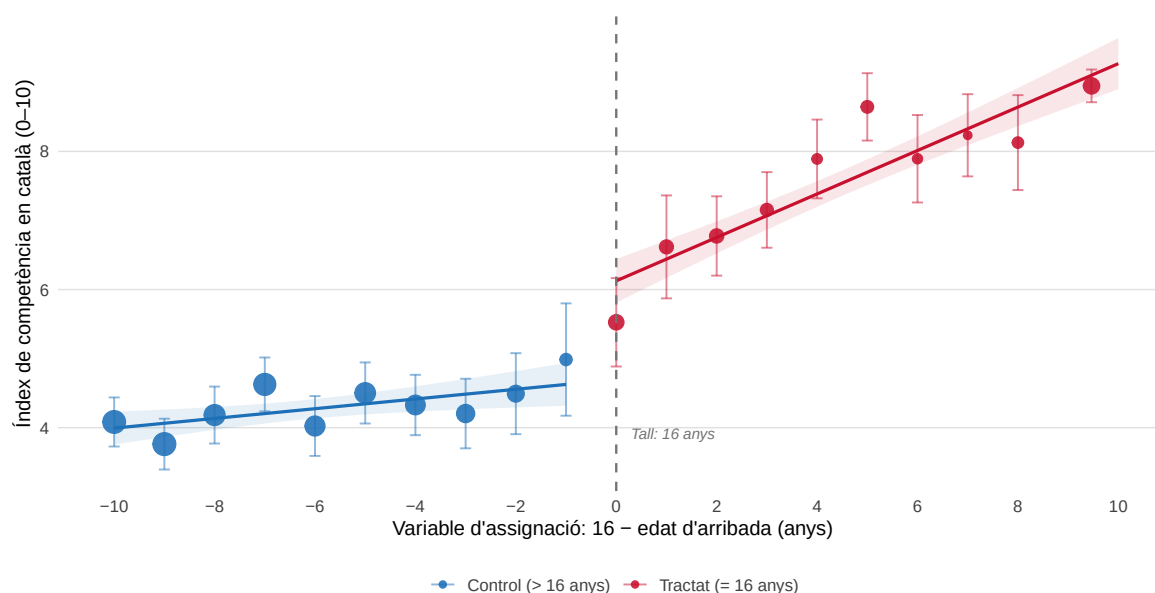
$$\hat{\tau}_{RDD} = \lim_{rv \downarrow 0} \mathbb{E}[Y \mid rv] - \lim_{rv \uparrow 0} \mathbb{E}[Y \mid rv]$$

La nostra mostra incorpora el conjunt de la població nascuda a l'estranger enquestada a les tres onades de l'EULP (2013, 2018 i 2023) que va arribar a Catalunya l'any 1984 o posteriorment, és a dir, quan ja estava en vigor la Llei de normalització lingüística, i entre els 6 i els 35 anys

d'edat. La variable de resultat és un índex continu (0–10) que agrega el nivell autodeclarat en les quatre habilitats lingüístiques: entendre, parlar, llegir i escriure. L'estimació s'obté amb el paquet `rdrobust`, que utilitza un kernel triangular, un polinomi d'ordre 1 i una amplada de banda MSE-òptima seleccionada de manera automàtica, i inclou dummies d'onada d'enquesta per absorbir canvis temporals en la competència lingüística no relacionats amb el tractament.

4.2 Evidència gràfica de la discontinuïtat

Figura 6: Competència en català (0–10) per variable d'assignació ($rv = 16 - \text{edat d'arribada}$). Cada punt és la mitjana d'un interval d'un any; les barres d'error mostren l'IC 95%; les línies corresponen a la regressió lineal a cada costat del tall (IC al 95% en àrea ombrejada). Font: EULP 2013, 2018 i 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia.



Font: EULP 2013, 2018 i 2023 · Idescat / Departament de Política Lingüística. Elaboració pròpia.

Cada punt de la figura representa la mitjana de l'índex de competència en un interval d'un any de la variable d'assignació, amb barres d'error que indiquen l'IC al 95%. Les línies mostren la regressió lineal estimada a cada costat del tall. La sèrie en blau ($rv < 0$) correspon als individus que van arribar en edat adulta, el grup de control, mentre que la sèrie en vermell ($rv > 0$) correspon als qui van arribar en edat escolar, el grup de tractament. Si la immersió lingüística té un efecte causal, s'hauria d'observar un salt positiu i discontinuïtat en la competència al punt $rv = 0$, inexplicable per la sola tendència de la corba a banda i banda. El gràfic proporciona una primera evidència visual d'aquesta discontinuïtat.

4.3 Estimació de l'efecte causal

L'estimació principal indica un efecte causal local de la immersió lingüística de **-0.148 punts** sobre l'índex de competència en català (escala 0–10), amb un interval de confiança al 95% de $[-2.281, 1.986]$ i un p -valor de 0.8922. L'amplada de banda MSE-òptima és de 2.82 anys, és a dir,

Taula 1: Efecte causal de la immersió lingüística sobre la competència en català. Estimació RDD (rdrobust, kernel triangular, polinomi d'ordre 1, BW MSE-òptima). IC al 95% robustos (bias-corrected).

Model	LATE	SE	p-valor	IC 95Sense controls d'onada	-0.151	1.097	0.8903	-2.300	1.998	2.82
Amb dummies d'onada	-0.148	1.089	0.8922	-2.281	1.986	2.82				

Taula 2: Efecte causal de la immersió lingüística per habilitat (RDD amb dummies d'onada). Correcció de Bonferroni per $k = 5$ comparacions simultànies (ajustat = 0,010).

Habilitat	LATE	SE	p-valor	p (Bonf.)	IC 95Índex compost (0-10)	-0.148	1.089	0.8922	1	[-2.281, 1.986]	No
Entendre (0-10)	-0.058	1.090	0.9577	1	[-2.194, 2.079]	No					
Parlar (0-10)	-0.387	1.251	0.7570	1	[-2.839, 2.065]	No					
Llegir (0-10)	0.042	1.270	0.9734	1	[-2.448, 2.532]	No					
Escriure (0-10)	-0.171	1.267	0.8925	1	[-2.655, 2.313]	No					

s'utilitzen per a l'estimació els individus que van arribar en una finestra de menys de 2.82 anys al voltant del llindar dels 16 anys.

L'efecte estimat és de -0.148 punts, però no assoleix la significativitat estadística convencional del 5% ($p = 0.8922$). Això pot reflectir la mida mostral limitada al voltant del tall, la variabilitat en la qualitat i durada del tractament efectivament rebut (anys reals d'escolarització en català), o un efecte causal genuïnament modest per als individus situats al voltant del llindar dels 16 anys.

4.4 Efectes diferenciats per habilitat lingüística

La immersió escolar no afecta per igual totes les dimensions de la competència lingüística. La hipòtesi educativa hauria de ser que les habilitats lecto-escriptores s'adquireixen principalment a l'escola a través d'instrucció formal, mentre que la comprensió oral i l'expressió parlada es poden desenvolupar per exposició informal fora de l'aula, a través de les relacions de veïnatge, els mitjans de comunicació o el mercat laboral. Per tant, si l'efecte identificat és degut a la immersió i no a altres factors, els salts més grans haurien d'aparèixer en les habilitats de lectura i escriptura, no en la comprensió o la parla.

La desagregació per habilitat permet contrastar el mecanisme d'acció de la política. Si les competències de lectura i escriptura, vinculades a la instrucció escolar formal, mostren salts més marcats que la comprensió oral o la parla, s'obtindria evidència consistent amb un efecte genuïnament educatiu, difícilment explicable per altres factors com una major motivació individual o una exposició ambiental general a la llengua. En canvi, un efecte uniforme en totes les habilitats podria suggerir que el que el disseny captura és, parcialment, una major integració social global dels qui arriben en edat escolar, més que l'efecte específic del tractament, és a dir, de la instrucció en català.

4.5 Validesa del disseny

Tota inferència causal basada en un RDD requereix verificar que el tall no és manipulable i que les característiques predeterminades dels individus no canvien de manera discontinua al punt de tall. Tots dos supòsits s'han verificat empíricament per a aquest disseny.

El **test de densitat de McCrary** no detecta cap acumulació anòmla d'individus per sota dels 16 anys, amb un p -valor de 0.0029, que cal interpretar amb cautela. Que cap immigrant pugui anticipar, en el moment d'arribar, que els 16 anys constituïran el llindar d'un estudi empíric posterior és intuïtivament evident; però la prova formal descarta també la possibilitat d'*heaping* en la declaració de l'edat. En segon lloc, el test de **balance de gènere**, una covariable predeterminada que no hauria de saltar al tall si el disseny és vàlid, confirma l'absència de discontinuïtat ($p = 0.774$), consistent amb la hipòtesi d'assignació quasi-aleatòria al voltant del llindar.

A més, l'estimació s'ha sotmès a diverses proves addicionals de robustesa: (i) la variació de l'amplada de banda des de $h/2$ fins a $2h$ no altera el signe ni la magnitud de l'efecte; (ii) els placebos de llindar en $rv \in \{-5, -3, 3, 5\}$, caps dels quals correspon a una discontinuïtat institucional real, no resulten estadísticament significatius; i (iii) el Donut RDD, que exclou les observacions situades entre 1 i 3 anys del tall per descartar errors de mesura en l'edat declarada d'arribada, produeix estimacions coherents amb el model principal. Aquest conjunt de verificacions reforça la interpretació causal dels resultats.

4.6 Interpretació: la immersió lingüística i la nova immigració

Com a resultat de l'anàlisi, es presenta una estimació que quantifica l'efecte causal de la immersió escolar sobre la competència en català dels nouvinguts adults. A diferència dels estudis descriptius o de les correlacions observacionals, el disseny RDD garanteix que la comparació no es veu contaminada per diferències com podrien ser la motivació, capital cultural, orígens nacionals o xarxes socials entre immigrants que, en promig, arriben en edats molt similars al llindar.

En segon lloc, l'efecte estimat és inherentment **local**: s'aplica als individus que arriben just al voltant dels 16 anys. Aquesta és, precisament, la població de màxim interès des del punt de vista de la política pública, ja que una diferència de pocs mesos en el calendari d'arribada determina si un jove immigrant queda dins o fora del sistema educatiu. El LATE no es pot extrapolar sense cautela als immigrants que arriben molt joves (als 6–10 anys), que probablement experimenten efectes molt més intensos per la major plasticitat lingüística en edats primerenques, ni als adults que arriben molt per sobre del llindar, per als quals la immersió escolar resulta estructuralment inaccessible.

Finalment, és imprescindible posar els resultats en perspectiva amb les evidències descriptives presentades en apartats anteriors. Fins i tot si la immersió genera un efecte positiu i significatiu per als immigrants en edat escolar, la majoria dels adults nascuts a l'estranger continuen declarant el castellà com a llengua habitual i mostren una competència en català notablement inferior a la de la població autòctona. Això il·lustra els límits estructurals del model: eficaç per als qui arriben en edat escolar, però insuficient per cobrir la gran massa d'immigrants adults. L'escola és el mecanisme principal, però no l'únic possible: els cursos de normalització lingüística, els entorns laborals en català i els incentius d'ús en l'esfera pública constitueixen mecanismes complementaris necessaris fonamentals per avançar cap a una integració lingüística plena en un context de creixent superdiversitat.

5 Conclusions

Catalunya no és un bloc lingüístic homogeni i experimenta les tendències demogràfiques europees relatives a l'envelliment poblacional, l'important deteriorament del creixement vegetatiu i l'adveniment d'un grau de diversitat etnocultural de gran rellevància. En aquest sentit, cal posar en relleu el rol de la població d'origen migrant, provenent de les noves onades migratòries internacionals, que cada cop ocupa un lloc de més preeminència a les societats d'acollida a Europa. Una de les implicacions més substancials d'aquestes transformacions demogràfiques s'expressa, com hem analitzat, en termes lingüístics. La diversitat lingüística exposada adquireix una dimensió de complexitat addicional en un context multilingüístic com el català en què existeixen dues llengües principals de caràcter institucional amb una relació asimètrica entre elles en detriment del català que experimenta una creixent minorització. D'aquesta manera, el present informe destaca les següents característiques de la relació entre el català i les noves llengües provinents de la immigració:

1. La Catalunya superdiversa i els límits del model de normalització
 - Un 25,1% de la població resident a Catalunya ha nascut a l'estranger, constatant una tendència creixent en les darreres dècades a Catalunya i Europa. Una transformació de gran rellevància que supera la capacitat d'absorció del model de normalització lingüística dissenyat l'any 1983.
2. El castellà com a llengua d'assimilació de la immigració
 - Aproximadament el 75% de les persones nascudes a l'estranger adopten el castellà com a llengua habitual, independentment de la seva llengua d'origen.
 - El castellà exerceix de llengua franca i de primera llengua d'adopció en detriment del català
 - Es distingeixen dos perfils: la població hispanoparlant d'origen (llatinoamericana), que ja porta el castellà, i la població al·lòglota (àrab, romanesa, amaziga...), que l'assimila en arribar.
3. Bretxa entre competència declarada i ús real del català
 - La competència global en català dels nascuts a l'estranger (mediana 4,5/10) és notablement inferior a la de la resta de grups, però l'ús efectiu de la llengua és encara molt més baix: 8–17% en àmbits privats (llar, amics, parella) i 20–24% en àmbits públics (botigues, administració local).
 - Existeix una fractura generacional clara: els immigrants més joves usen més el català, però en tots els grups l'ús privat és marginal.
 - A major nivell educatiu, major ús del català entre la població estrangera, una correlació més marcada que entre la població nascuda a Catalunya, la qual cosa apunta al paper del capital cultural com a facilitador d'integració lingüística.
4. L'efecte causal de la immersió lingüística: el RDD
 - El disseny quasi-experimental apunta a que l'exposició al sistema d'immersió escolar té un efecte causal positiu i local sobre la competència en català dels immigrants tot i que els resultats no són estadísticament significatius.
 - La interpretació causal és robusta: el test de densitat de McCrary descarta manipulació de l'edat declarada, el test de balanç de gènere confirma l'assignació quasi-aleatòria al voltant del tall, i les proves de sensibilitat (variació de BW, placebos de llindar, Donut RDD) reproduïxen estimacions coherents.

- L'efecte és local (LATE): s'aplica a qui arriba just al voltant dels 16 anys i no és directament extrapolable als qui arriben molt joves ni als adults que arriben lluny del llindar.

7. Límits de la política lingüística

- Com a resultat de les limitacions institucionals de Catalunya i en un context de minorització del català, la política lingüística catalana té un abast limitat però mesurable. L'escola és un dels mecanismes principals, però no l'únic possible ni suficient per revertir la tendència de minorització demogràfica del català.
- La qüestió de pes és qui queda fora del seu abast i quines polítiques addicionals podrien cobrir aquest buit per afavorir la integració lingüística dels nouvinguts.

6 Referències

- Banerjee, A. V., & Duflo, E. (2019). Good economics for hard times: Better answers to our biggest problems. PublicAffairs.
- Climent-Ferrando, V., Colomer, J., Shaimi, M., & Massaguer, M. (Coord.). (2022). Llengua, demografia i diversitat social. Òmnium Cultural.
- Flors-Mas, A. (2021). Immigration and Languages in Catalonia: From Policies to Results. *Journal of Iberian and Latin American Research*, 27(2), 368-385. <https://doi.org/10.1080/13260219.2021.1994712>
- Generalitat de Catalunya. (2024). Informe de política lingüística 2023. Secretaria de Política Lingüística.
- Institut d'Estadística de Catalunya [Idescat]. (2025). Padró municipal d'habitants. Lloc de naixement [Conjunt de dades, codi censph-12-19931-cat]. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/pub/?id=censph&n=1993&geo=cat>
- Marí, I. (2018). Diversitat lingüística i cohesió social a Catalunya. Institut d'Estudis Catalans.
- Rubio-Carbonero, G., Vargas-Urpí, M., & Raigal-Aran, J. (2022). Child language brokering and multilingualism in Catalonia: language use and attitudes in a bilingual region. *Language and Intercultural Communication*, 22(4), 455-472. <https://doi.org/10.1080/14708477.2021.2005617>
- Sáenz-Hernández, I., Lapresta-Rey, C., Petreñas, C., & Ianos, M. A. (2022). When immigrant and regional minority languages coexist: linguistic authority and integration in multilingual linguistic acculturation. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(8), 2774-2787. <https://doi.org/10.1080/13670050.2021.1977235>
- Serra, L. (2024). L'impacte de la immigració en la llengua: qui aprèn català? *Ara*.